

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr. 1. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a toiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratela se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 315 Ianuariu 1865.

1. Ianuariu 1865.

Astadi cu deosebire este diu'a reprivirilor; caci unu periodu insemnatu in vieti'a individoru, dar chiaru si in vieti'a poporeloru: unu anu, s'a finitu si altulu s'a inceputu.

Sa 'ncercamu si noi o scurta reprivire asupr'a evenimenteloru mai insemnate din anulu 1864.

Acel'a pecatu la 'nceputu era de belicosu, pe atat'a la capetulu seu se arata de pacificu. Tocmai la 'nceputulu lui trupele aliate austro-prusse trecusera in ducatele germane dela Elb'a, Schleswig—Holstein, pentru de a le elibera de sub domni'a Daniloru, ce venise din ce in ce mai grea si mai pe urma nesuferibila. Ce capetu lua resbelulu acest'a, scimu cu totii; trupele danese, ale unei poteri de rangula alu' doilea fatia cu ale duoru poteri de rangulu d'antaiu, se potusera tine numai atat'a, incatu salvara onorea bravurei danese: in fine fura 'nvinsu cu deseversire si trebuira sa se retraga de pe totu terenulu ducateloru, ear regele Daniei in pacea dela Vienn'a trebui sa abdica de possessiunea loru si sa se oblege la despagubiri insemnate in favorea invingatoriloru. Care va fi fructulu osteneleloru si jertfeloru austriace din acestu resboiu, nu potemu sci deplinu; deocamdata vedemu, ca Prussi'a a pusu mai singura man'a pe ducate, pecandu celelalte staturi germane si-manifesteaza de o parte neplacerea, ear de alta parte frica de Prussi'a prin note si conferintie.

Unulu din cele mai insemnate evenimente, ce urmara, fu actulu din 2 Maiu, prin carele principele Romaniei Alexandru Ioann I. dissolvă camera, ce se frecă necurmatu in certe sterpe si in intrige pagubitoare, si proclamă votulu universalu, care tier'alu—aprobă mai cu unanimitate. Inarmatu cu putere estraordinaria si sprijinitu de unu ministeriu pecatu de prudente, pe atat'a si de devotatu adeveratulu binealu patriei, principele emise in restempu d'abia de cate-va luni o multime de legi, privitoare la cele mai profunde si mai sante interese ale poporulu seu: largi neasemenatu mai multu dreptulu electoralu, desfiintia clac'a si improprietari pre tieranulu, regula afacerea militarei, radica invetimentulu publicu, organisa administratiunea si justitia si parte incepu parte continua o multime de institutiuni de comunu folositoare, care se afla enumerate si in cuventulu de tronu la deschiderea camerei presinti.

Intre cauzele cele mai momentose dinafara vomu mai amintit' inca numai doue: conventiunea franco-italica din 15 Septembrie, si enciclic'a papala din 8 Decembre (despre carea mai injosu). Prin ceea Itali'a devine totu mai multu independente de influentie straine si unificata inlauntrulu seu, mergendu inainte pe calea progressulu catra unu destinu mai fericitu; prin cest'a scaunulu papalu se cerca a da o trista lovitura libertatii politice, nationale si religioase, dupa care tinde secululu nostru celu de lumina.

Trecendu preste alte evenimente, cari dupa parerea nostra nu suntu nici de atat'a insemnate istorica, nici de atat'a interesu pentru noi, revenimu la cele dinlauntru ale monarchiei austriace, si in specialu ale nostre Romaniloru. Unu pasu insemnatu catra castigarea unitatii imperiulu nostru vedemu in participarea Transilvaniloru la senatulu imperialu, care insa cu tote acestea inca nu e completatu prin reprezentantii tuturor tieriloru. Resultatele practice din sesiunea trecuta suntu putine si se reducu mai numai la statorirea bugetulu pe an. 1864.

Dincontra insa di et'a Tranniei, totu fara participarea deputatoru magiari si secui, aduse unu siru de legi respective proiecte si reprezentatiuni momentose, precum: infiintarea unui tribunalu supremu, stergerea cu 'ncetulu a sarcineloru jeleresci, preliminarea fondulu de dessarcinarea pamentulu si de concurentia tierci, pentru usurarea procedurii la intregirea ostei etc.

Este unu ce de totu greu si cutezatu, a da o critica esacta asupr'a pretiulu acestoru lucrari legislative, — acel'a va trebui sa-lu dovedesca prax'a, carea de siguru va descoperi si partea loru cea buna si cea rea; credemu insa, ca nu di-

cemu premultu, deca pe bas'a numeroseloru inscintiari, ce primiramu directu si indirectu, vomu afirma, ca in portarea ablegatoru romani nu s'a veditu pe deplinu acea solidaritate de feru si acea resignatiune nobila la sine si intereselele, carea este de neincungiurata trebuinta pentru barbatii unui poporu, ce trebuie sa-si elupte acum drepturile acelea, ce i le denegaseru vecurile trecute.

In privinta rodirei, anulu 1864 ne este de trista aducere a minte. Recelile din primavera, apoi ploile din vera si toamna au nimicitu mai in tota Trannia sperantiele tieranulu, si printr'ensulu au adusu daune grele tuturor claselor locuitoriloru.

In privinta culturii poporulu romanu austriacu, anulu trecutu, desi a fostu predominantu de politica, totusi a produsu unele mici inaintari; intre acestea numeramu deschiderea gimnasiulu din Naseudu si completarea celui din Brasiovu, apoi infiintarea societatoru literarie din Aradu si Bucovina. Asociatiunea tranna a sporitu si ea ceva, dar mai multu numai in cele materiale. Literatur'a s'au inavutitu prin mai multe scrieri filologice si istorice. Diuarele romane suntu totu cele cunoscute: „Gazeta Transilvaniei“ cu Foi'a (celu putinu in idea), Telegrafulu Romanu, Concordia, aceste trei cu preferinta politica; apoi Amiculu scolei, pedagogico-didacticu, Auror'a Romana, beletristica, si Umoristulu dupacum i spune numele. Deploramu ca s'a curmatu continuarea „Organulu pedagogicu“. Dintre literatii romani intriga natiunea romana doplange pierderea lui Ioann Maiorescu.

In fine catu pentru causele bisericesci, Romanii gr. or. au avutu fericirea de a tine unu sinodu organisatoricu, ale carui lucrari se voru manifesta, credemu, in celu mai scurtu tempu si in modu salutiferu. Romanii gr. cat, de si tota inteligentia, preotiesca si mirenasca, a staruitu pentru unu sinodu, in anulu trecutu nu s'au potutu reuni bisericescu, si Episcopiu'a vacanta din Gherla nu s'a potutu intregi.

Celu mai frumosu resultatu insa, cu unu lucrariiloru pe terenulu bisericescu, lu adusera cele din urma dile ale anului espiratu, candu adica Mai. Sea Imperatulu S'au induratu a incuviintia o Mitropolia romana gr. or. pentru toti Romanii din Transilvania si Ungaria (cu Banatulu), precum si o Episcopiu noua in Caransebesiu.

De si fugitiva si extractiva, totusi reprivirea acest'a este, credemu, de ajunsu, pentru de a ne consolida in firm'a nostra credintia, ca poporulu nostru in privinta vietii sele mai inalte spirituale nu numai n'a patimitu in anulu trecutu, dupacum crede in privirea sea pessimistica o foia sora, ci dincontra a inaintatu, si ca si pe venitoriu i este deschisa calea progressulu.

Inainte dar si in anulu 1865! Inainte si totu inainte! Ca cu noi este Domnedicu.

Enciclic'a din 8 Decembre.

Obiectulu desbateriloru jurnalistiche este inea si astadi destu amintit'a Enciclic'a papala. Surprinsa si inspaimentata de progressele cele rapitoare, ce le facu in tempurile nostre sciintiele naturei, sciintiele de statu si sciintiele teologice, Rom'a face o opintire gigantica de a intempina si stavila prin cuventulu seu aceste grandiose rezultate factice. Scaunulu papalu prin acesta opintire cerca a readuce la valore principiile acelea, pe catu de mari si de imposante, pe atat'a insa si de neevangelice, care le crease si promulgase in secululu XI. P'ap'a Hildebrand (Gregoriu VII, 1074—1085).

Dar ca sa potemu intelege mai bine cele ce se intempla astadi, sa aruncamu o reprivire in trecutulu de atunci. Dupa unu siru de Papi nevrednici in secululu 10. si 11., ajunse la carma Gregoriu VII, barbatu plinu de invetiatura si sciintia, cu energia de feru, cu vointia sincera, cu moralitate nepetata, — unulu dintre cei d'antaiu Papi ai tuturor vecuriloru. Elu sacra tota vieti'a sea intru realizarea planuriloru sele celoru inalte si cutezate. Dupa densulu, Pap'a din Rom'a este uniculu

capu vedintu alu bisericeii (prin carea firesce intielege numai cea romano-catolica) si sta mai presusu de tota puterea lumésca. Potestatea lumésca, a regiloru si principiloru de tota numirea, are independintia in cele lumésce, dar la casuri de transgresiuni cade sub judecata Papei. Teocratia papala nu cunosce preste sine far pre Domnedieu si legea lui. Principii pamentesci priimescu intarirea si consecrarea loru prin puterea bisericesca, adica prin Pap'a; intre ei, cari au primitu puterea, si intre Domnedieu, care li-a datu puterea, sta la mijlocu ca mijlocitore bisericea, si anume capulu eii celu vedintu, Pap'a. Pap'a dar, dupa acésta sistema, este singurulu domnu absolutu pe pamentu, si bisericea romano-cat. (cu numire nepropria: bisericea catolica) este unic'a biserica mantuitoare. Din pozitiunea de dependintia, in carea se afla domnitorii lumésce fatia cu scaunulu papalu, resulta apoi de sine, ca, precum acést'a a consecratu, ba adaruitu celor'a puterea, asiá li o póte si luá, prin urmare apoi la astfelu de casuri incetéza de sine datórinti'a suditloru de a fi credinciosi capiloru loru politici.— Cá sa se póta realisá aceste idei, si cá tota puterea bisericesca sa se póta concentrá in Rom'a si de aici sa póta intinde bratiile sele cu inlesnire preste totu pamentulu, Gregoriu a suspendatu pre toti membrii clerului, cari-si priimiseru asiedierea si intarirea in vre-unu oficiu bisericescu dela vreunu mirénu, fia chiaru si regintele tieri, a caterisitu pre toti lumenii, cari se amestecaseru in afacerile bisericesci, in fine a 'ntrodusu cu staruintia de feru celibatulul (necasatori'a) preotiloru ca lege generala.

Aceste principie si aceste mesuri, escusabile, ba póte si trebuinciose intr'unu tempu, candu popórele Europei apusene erau in stadiulu prunciei politice si religiuaric, Pius IX. cérea acum prin enciclic'a sea din 8 Decembre a le re'nviá. Dar intre Gregoriu VII. si Pius IX., intre atunci si acum s'au stracuratu 8 vécuri pline de invetiatura si esperiintia. Tóte popórele Europei fára exceptiune au trecutu de atunci pan'acum printr'o scóla lunga si seriósá, si rezultatulu studieloru din acésta scóla este starea de astadi a culturei intelectuale, religiuaric si morale a popóreloru. Inquisitionile cele cráncene din seculii 11, 12, 13, si 14, ce prin Span'a si Franci'a, dar si pe airea, puneau sute si mii de presuntivi „vrajitori„ si „eretici“ pe rugurile aprinse, n'au esoperatu, far pe unu momentu si mai multu numai la parere, domnirea si unitatea cea silta a bisericeii romane; resbelele religiuaric din seculii 16 si 17, ce devastara atátea tieri in fioritóre si inghítura atácea mii de victiomenesci, nu potura impedecá, a nu se formá bisericeii nóue, independinti de cea rom.-cat. si a nu se desface decátu Rom'a sute de millióne de crestini; incercárele de uniuni cu bisericea resaritena mai n'au avutu altu resultatu, decátu au desbinatu câte-va popóre ale bisericeii resaritene in câte dóue castre dusmanesci, care in trista reciprocitate se sfasiau si parte se sfasía inca unele pre altele si se impedecau si se impedecau in ori ce progresu. Si astfelu dar incordárele Papiloru din evulu mediu: de a produce o unitate visibila a bisericeii, carea sa se latiésca preste totu pamentulu si sa se concentreze in Pap'a din Rom'a, optu sute de ani s'au aretatu nefruptifere,—semnu invederatu, ca ele nu consupa pe deplinu nici cu natur'a omenésca, ce tinde necontentitu si ne'impedecatu cátra desvoltare mai departe si totu mai departe, nici cu spiritulu religiuaric crestinescu, carea este religiuaric libertátii si a caritátii.

Nu ne ajunge spatfulu, pentru de a espune aici pe rendu cele 80 puncte ale encicliciei, prin cari combate 80 „retaciri“ ale tempuriloru moderne; pentru noi cá fii ai bisericeii resaritene este de ajunsu, a scí de nou, si inea tocmai din gur'a capulu bisericeii romano-catolice, ca acésta biserica combate cá o retacire, cá o eresía, recunóscerea in statu si a altoru bisericeii, afara de cea rom. catolica, (punctulu 77 din enciclica) va sa dica de néga altoru bisericeii dreptulu de a esiste cá societáti indreptatíte; combate cá o retacire, ca „apostatiloru“ (adica toturoru orientaliloru, protestantiloru, reformatiloru, anglicaniloru, unitariloru etc. etc.) li se concede libertatea religiuaric (punctulu 78); combate cá o retacire, ca libertatea credintiei este de lipsa spre intarirea moralei crestinesci, (punctulu 79); combate in fine cá o retacire, ca Pap'a din Rom'a se póte impacá si trebuie sa se 'mpace cu progressulu, cu liberalismulu si cu civilizatiunea moderna (punctulu 80).

Amu amintitu in adinsu numai punctele ceste din urma, care ne arata pozitiunea, ce o pretinde pentru sine bisericea rom. catolica fatia cu alte bisericeii crestine, si amu trecutu preste punctele, ce vorbescu despre „retacirile“ in privintia bisericeii si a drepturiloru eii, despre pozitiunea statulu fatia cu bisericea, despre moral'a firesca si crestinesca, despre casatori'a crestinesca s. a., cá sa nu devenim pre lungi cu articululu acést'a jurnalisticu; destulu atáta, ca bisericea roma-

no-catolica pretinde pentru sine domnia suprema, netiermurita si exclusiva.

Cum-ca in sa Pap'a Pius cérea fára dreptu si fára resultatu, a 'ntórce róta tempulu cu 800 ani indereptu, nu e de lipsa sa alegámu si sa demonstrámu noi greco-orientalii, cáci i-au demonstrat'o prin cuventu si fápa, in teorfa si in praxa chiaru fii bisericeii catolice, Italianii si Francesii cu deosebire. Au nu e unu testimoniulu elocuinte de neaprobare a encicliciei papale, candu cardinalii tinu convorbiri si conferintie cu printii familiei regesci italiene, — ai acelei familii, carea este inimic'a declarata a puterei lumésce a Papei, si carea tocmai pentru acést'a este pusa sub caterisirea papala? Au nu este unu votu grandiosu de reprobare, candu regimulu francesu opresce prin cerculariu ministerialu publicarea eii? Candu Archiepiscopulu Parisulu, capulu bisericeii galicane, se'nvoiesce cu acésta opréla? Candu renumitululu istoricu si barbatu de statu Thiers, unu amicu atátu de fidelu alu scaunulu papalu, care si acum tocmaise pregatiá a apera puterea lui lumésca contr'a numerosiloru lui inimici, marturisesce, ca enciclic'a i-a luatú tóte argumentele, cu cari voiá sa apere papismulu? Au nu este unu documentu de nepriimire, candu regimulu austriacu in acelesi momente, in cari enciclic'a papala colinda tóte tierile, infintieza o metropolia romána, si de pe bisericea orientala ia nedémn'a numire de „neunita“ data de inimici polecritori, si-i recunóscce numirea mai propria de greco-orientala?

Este unu ce tristu si deplorabilu, trebuie sa marturisiru, ca enciclic'a vine a aruncá teciuenele discordiei religiuaric intre popórele crestine; dar e unu ce imbucuratoriulu, e unu testimoniulu onorificu pentru luminarea véculu nostru, ca sunetele acestea din Rom'a nu afla nici chiaru in lumea catolica resunetele dorite. Cu deosebire e o mangaiere scumpa pentru noi Románii orientali din Austri'a, ca gubernulu nostru de astadi e cu multu mai luminatu, mai tolerantu si mai liberalu, decátu sa se mai póta pune pe stadiulu acél'a, ce-lu representa enciclic'a papala din 8 Decembre 1864.

S a b i u in 31 Decembre. Dupacum ne spunu foile magiare, Episcopulu titularu din Oradea mare si regalistu la diet'a tranna, d. Mich. Fogarasy, este denumitu Episcopu romano-catolicu alu Trannicé cu resiedinti'a in Alb'a Iuli'a.

Din Ungari'a se scrie cá unu ce siguru, ca proiectulu de organizatiunea justitiei ungare in consiliulu ministriloru nu s'a priimitu.

Congressulu serbescu se va conchiamatu pe 5 Febr.

Din Banatu. Districtulu Oraviti'a. Spiritulu de etern'a dreptate pronunciatu in decisiunea escelsei cancelarie regesci unguresci din Vienn'a, emanata de curendu, si asiediatu pe bas'a articolulu XX. alu legeri din an. 1848, — prin carea in instanti'a ultima s'au decisu finalminte proprietatea nedisputavera a bisericeii de religiuaric gr. or. din comunitatea Visagu, in favorulu credintiosiloru eii — au electrisatu fórté placutu tóte clasele locuitoriloru nepartiali, si repede cá fulgerulu strabatandu tóte unghiurile Comitatu, au petrinsu pána in pártile nóstre.

Animele infricate s'au incuragiatu, si libertatea consciintiei s'au reabilitatu; apesáriloru si persecutiuniloru curmandu-se efectulu intimidatoriulu, liniscea, si pacea comuna s'au restauratu si adi, multiamita fia Domnulu! bucuri'a si indestularea e generala.

Gubernulu Maiestatei Sele c. r. apostolice prin decisiunea acést'a drépta si in legea positivá fundata au desceptatu simtiemintele cele mai vii de nemarginita multiamire si recunoscintia in spiritele turburate, si au casianatu o impressiune minunatu de buna la toti locuitorii fára diferintia de religiuaric si natiunalitate, iubitori de adeveru si dreptate. —

Opiniunea publica, — acestu judetiulu nepartinitoriulu si necrutatoriulu — carea prin afirmarea tendintiosa, latita chiaru din partea unoru nechiamati spre acést'a: ca unirea o voiesce insusi Gubernulu, era sedusa pe unu tempu, dar acumu prin invingerea adeverulu si a dreptatii incetandu tóte nelacirile s'au convinsu deplinu: ca tóte miscárele si calamitatiile religiuaric n'au fostu atintate dela Gubernu, ei din unie'a sante, la toti de comunu cunoscuta si trage originea. —

Nescari venatori de interese egoistice, ajutati si sprijiniti de asemenea incuragiaru, au buitu in mediuloculu turmei pacivite, si macarca au seceratu putine rezultate, dar s'au opintitu din respoteri prin felurile mediulóce a seduce poporulu la trecere.

Insa bravulu acestu poporu sermanu, — carele prin sufertintiele sele seculare s'au intaritu in virtutea stramosiesca, si carui'a avemu adi se multiamimu conservarea natiunalitatii si a limbei nóstre, — nu s'au lesatu a se seduce, ci din contra s'au luptatu opunendu-se toturoru tentatiuniloru si neajunselor,

s'au aretatu statornicu, precum in religiunea sea, asemenea neclalitu și in credința eredita dela strabunii sei cătra cas'a domnitória. —

Lauda și marire fia dar Guvernului Maiestății Sele, ca prin decisiunea laudata au pusu capetu încercărilor, au curmatu rapirea bisericeloru, și a prosperatu restituirea și a celor ocupate, dar până adî inca neredate proprietariloru legiuiti. —

Din esperiintia pîna aci facuta convingendu-se încercătorii despre mintea sanetosa și virtutea poporului acestuia, voru avé pentru venitoriu bine sa-si insemne: ca credința neclalita a Românului cătra adoratulu seu monarchu sta asediata pe fundamentulu poternicu alu moralului religiosu, pe care o privesce că și o dogma in sant'a religiunea sea; — și ori cine aru mai cuteză in venitoriu sa-lu mai turbure in iradacinal'a și paciuit'a consciintia sea religiosa, acela aru încercă sa-lu clătine in insasi credința sea, care o nutresce in anim'a sea pentru adoratulu seu Monarchu. —

O asemenea încercare in sa aru involvá o crima, și nici ca s'aru mai poté lasá nepedepsita chiaru in interesulu statului și alu societății omenesci. —

Sperăm dar, ca Guvernulu se va ingrijî de mesuri potrivite, că in venitoriu sa nu se mai repetésca asemenea necuviintie, și ca ori-ce încercare de turburare nu va mai rămâne fără menita pedepsa. —

Tocma candu scrieamu sirele acestea, ne veni la cunoscintia, ca pentru constatarea numerului celor trecuti la religiu gr. catolica a mersu o comisiune mixta in comunitatea Zsitini, carea e totodata insarcinata a dechiará credinciosiloru numiti: ca acestia, — că sa documenteze trecerea din curat'a convicțiune, și zelulu loru cătra religiunea gr. catolica, — voru fi indatorati a plăti Parochului afara de stol'a fixa, inca 50 xr. dela tóta parochia, și 25 xr. v. a. dela necesatoriti, precum și sesiunea parochiala acestuia a o lucrá fără plata. Mai departe voru fi indatorati a plăti și pe cantorulu, carele totodata e și invetatoriulu loru. —

Prin mesur'a acest'a s'au nimicitu și mijloculu celu mai din urma de momeala, adeca acel'a: ca celu ce se va uní, nu va plăti nici la pop'a, nici la dasealu. —

Varietăți și noutăți de di.

Se n a t u l u i m p e r i a l u si-a re'nceputu siedintiele in 9 Ianuariu c. n. —

B a n c h e t u l u, ce-lu detera P. Archimandritu Popasu și P. Protosinghelu Pope'a din indemnulu inființării Metropolitiei rom. gr. or., s'a tinutu in sér'a de 5 Ianuariu și a duratu tóta nóptea. Toastulu celu d'antâiu lu aduse P. Archimandritu Popasu pentru Mai. Sea Imperatulu, care a re'ntemeiatu monarchia austriaca pe pétra, adica pe egalitatea de drepturi a tuturoru popóreloru. Apoi au urmatu toaste preste toaste: pentru Archiducele Raincr, pentru ministrii, cancelari și vice-cancelari, pentru noulu Metropolitu, pentru „fiitorulu Episcopu“ Popasu, pentru infrățirea naționalităților, germane, române, boeme, rusene, serbe etc. — Din Bud'a — Pést'a fusesera invitati mai multi Români onoratori. Banchetulu a fostu fórte animatu dela inceputu pîna in capetu. —

Principatele române unite.

Pare ca nici odata nu au fostu vreunu regimu asiá manosu in promulgare de legi, cum este acelu alu Romaniei. Nici candu amu cercá a le pune in estrasu, nu aru incapé in colonete nostre. Și nici o mirare. O tíera care au fostu prad'a invasiuniloru, au devenitu cá și ogorulu intielenitu, și de aceea credemu, ca mesurile Guvernului voru fi asiá de binefacătoare, voru fi asiá de manóse, precum este plói'a și plugulu in unu locu care au repausatu unu tempu.

„Demboviti'a“ din 25 Decembre ne spune, ca camer'a se ocupa acum cu respunsulu la mesagiulu tronului. „Respunsulu la mesagiu, dice ea, este de neaperata trebuintia, intru câtu elu va fi aprobatu și recunoscatoru pentru marile principii de civilizatiune, ce s'au introdusu in tíer'a noastră prin inalt'a vointia a lui Alessandru Ioann. Romani'a a fostu fericita, sub acestu raportu, ca au avutu in capulu eii unu Domnu liberalu, unu apostolu alu ideiloru revolutiunei de idei, cărei'a Europ'a i este datóre trecerea sea dela barbaria feudalismului ignorantu și grosieru, la ideile de drepturile omului, de libertate, de egalitate. Romani'a, in ceea ce o privesce, este datóre recunoscintia sea particulara persónei lui Alessandru Ioann, pentru trecerea sea dela regimulu privilegiului la egalitatea drepturiloru. Noi suntemu convinsi, ca nici cu A. Ghic'a, nici cu Bibescu, nici cu Stirbei, nici cu nici unulu din Campionii conservatori ai clápei pe de o parte și ai privilegiului boieriloru pe de alta parte, Romani'a n'aru fi potutu dobandi ceea ce a dobanditu dela 2 Maiu. Noi cunoștemu fórte bine constituționalismulu aristo-

craticu alu opozițiunei, liberalismulu eii ce consista in a dá óre care pospiala de libertăți in cerculu actiunei de opozițiune dela partide cătra guvernulu, și a tiné poporulu românulu in clacasia; și nu mai voim'a aceea stare. Alessandru Ioann a spartu germenile ideiloru de oligarchia, ce incepuse a incolti, și a scapatu națiunea de ostare de lucruri ce o intórcea la vechile institutiuni feudale, pe cari politic'a lui Michaiu ó intarise fatalmente. Scim'u totu ce au ganditu și au facutu domni regulumentari și adoptii loru, totdeun'a au combatutu ide'a revolutiunei. Au facutu și mai multu, ceea ce nici odata viitorulu nu le va ertá; vóindu a combate egalitatea, au combatutu aceea ce nici odata nici unu guvernulu patriotu nu combate, au combatutu ideile naționale! căci libertatea, egalitatea suntu totdeun'a legate cu naționalitatea.

Déca adunarea este in adevéru espreșiunea simțiemintelor națiunei, precum ne place a crede, apoi acésta adunare trebuie sa recunósca totu binele ce a purcesu dela Domnitoru și sa-lu esprime in termini franci și recunoscatori.“

Mai importantu obiétu ne mai aducu diuarele de dincolu in privința finantielor. Ni se spune in acelea, ca ministrulu de finantie d. Stege, dupacum atinseramu in nr. precedente, au prezentatu camerei unu proiectu de bugetu pe anulu viitoriu 1865, prin carele tíer'a castiga unu prisosu de 1,107,863 lei 26 parale fără de a se socoti in venituri și veniturile juditiene și comunale, care dupa espunerea ministrului de finantie nu se trecu decâtu pentru ordine și evidentia in bugetulu statului, și cari și in viitoriu se voru intrebuintia numai la lipsele locali.

Eata ce dice „Regeneratiunea“ mai departe in cestiunea acésta:

Cu asésta ócaziune d. Ministru de finantie mai adange dicendu, ca este fericite a incredința pre domni deputati, ca deficitulu prevediutu prin budgetulu din 11 Iuliu, și care s'a promulgatu pre câtu erá absinté Domni'a Sea in serviciulu statului, nu se va realisa: Antâiu fiind-ca acelu budgetu s'a calculatu pre unu anu intregu, din care, precum s'a disu la promulgarea lui, antâiulu semestru espirase déjà sub regimulu budgetului interioru, și ca prin urmare alocatiunile cele noue s'au potutu aplicá numai semestrului alu doilea și apoi fiind-ca la acéa aplicare tempulu erá pre inaintatu spre a se efeptu in intregimea loru chiaru pentru acestu semestru, tóte cheltuielile prevediute la 11 Iuliu.

De si anulu n'a incetatu inca deplinu și ca regulile comptabilității prelungescu exercitiulu pîna la 30 Septembre anulu urmatoriu, totusi se póte dara cunoșce de pe acum, ca ingrijirile, ce s'aru fi potutu concepe in privirea deficitului, cu care se soldéza budgetulu de la 11 Iuliu, nu suntu intemeiate.

Eata dara, ca in anulu 1865 prin veghierea in economi'a publica a guvernului, nu numai ca ne scapâmu de deficitulu celu ruinatoriu, ce budgetulu anului trecut a creatu, dara inca prin acestu budgetu nou, ni se da și unu escedinte de 1,107,863 și 26 par. Astfelu trebuia sa fia intocmitu budgetulu. Nici odata cheltuielile nu trebuia sa tréca peste summ'a veniturilor; căci atunci nu potemu accepta decâtu ruina, și déca noi amu scapatu de pericolulu amenințatoru, care poté sa fáca cá statulu românulu sa innóte in datorii perpetue, numai D. Ministru Steege este in dreptu a priimi recunoscintia naționala. Eata dara, cum guvernulu actualu arata pre fiacare di, dorința de a vedé acésta tíera adevératu fericita și liberata de ori-ce rusine.

Prospectu politicu.

Cuventulu de anulu nou alu Imperatului Napoleonu cãtra corpulu diplomaticu, dupacum diseram in numerulu precedente, este fórte vagu și se póte esplicá și intr'unu felu și intr'altulu. Acel'a adica suna asiá: Urările corpului diplomaticu, alu cărui organu esti D-Ta (nunciulu papalu), me petrundu cu vivacitate; ele suntu espreșiunea acelei concordii, ce trebuie sa domnésca intre națiuni. Prudintia D-Vóstre mi este celu mai securu garantu pentru acésta. Credeti, ca si eu din parte-mi me voiu silí, de a me inspirá in referintiele mele cu națiunile straine totdeun'a de respectulu și iubirea pácei și a dreptății. — Printiulu Napoleonu este denumitu vicepresedinte alu consiliului intimu și alu ministeriului pentru acele casuri, candu Imperatulu aru fi împedéatu de a presidé in persóna. —

Ministrulu de finantie Fouldu prin modificări in ramulu administrativu va esoperá scaderea bugetului cu 50 mill. franc., și acésta scadere va merge și mai departe, căci va sa reduca armata cu 30,000 feciori.

Totu asemenea de ecuvocu, că si respunsulu lui Napoleonu, e și respunsulu lui Victoru Emilianulu, care spera, ca in curendu se va implini destinulu Italiei. — Din contribuțiunea de pamentu, ceruta de ministrulu finantielor pe anulu acésta inainte, au incursu $\frac{5}{6}$, va sa dica mai tóta. — Regimulu a facutu in Engliter'a unu

imprumutu de 50 milioane franci.— Se crede, ca prin Februaru ocupatiunea francesa din Rom'a se va reduce la 8000 feciori.

Din Turci'a sescrje, ca Omeru Pasi'a aru fi bolnavu reu.

List'a

sumeloru incurse la fondulu Assoc. tranne de pre tempulu siedintiei Comitului din 6 Dec. 1864 pâna la siedinti'a Comitului tinuta in 10 Ianuariu 1865.

1) Prin d. Colectoru si Prot. in Brasiovu Ioanne Petricu s'a tramesu la fondulu Assoc. 22 f. si anume :

a) dela d. negociatoru in Kézdi-Vásárhely, Ioanne Fraancu tax'a rest. pre an. 186³/₄ 5 f.; b) d. negot. in Ploesci, Ioanne Maniu tax'a rest. pre anii 186²/₃ si 186³/₄ in si pentru diploma 11 f., c) d. professoru in Ploesci, Zacharia Antinescu tax'a de m. ord. pre an. curente 186³/₅ si pentru digl. 6 f.

Summ'a 22 f. v. a.

2) D. Assessoru de Sedria in Deesiu, Ioanne Czicze trame te la fondulu Assoc. tax'a de m. ord. pre an. 186³/₄ cá restantie in summa de 5 f. v. a.

3) Prin d. Colectoru in Brasiovu, Ioann G. Ioanu s'a tramesu la fondulu Assoc. cá taxe rest. pre anii 186²/₃ si 186³/₄ summ'a de 105 f. si anume dela urmatorii Domni m. ord.:

a) d. Georgiu Bozianu Conditoru in Brasiovu, taxe rest. pre an. 186²/₃ 5 f., b) d. Nicolau Frigatoriu, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., c) d. Georgie Georgiu, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ si 186³/₄ 10 f., d) d. Dimitrie Ioncioviciu negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., e) d. Iotiu N. Lecca, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., f) d. Ioanne Navrea, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ si 186³/₄ 10 f., g) d. Georgie Nic'a, negot. in Brasiovu pre a. 185²/₃ si 186³/₄ 10 f., h) d. Nicolau T. Orgidanu, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ si 186³/₄ 10 f., i) d. Ioanne T. Popovicu pre an. 186²/₃ 5 f., k) d. Andreiu A. Popovicu, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., l) d. Nicolau Popu, pictoru pre an. 186²/₃ 5 f., m) d. Nicolau Padure, negot. in Brasiovu pre anii 186²/₃ si 186³/₄ 10 f., n) d. Ioanne I. Padure, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., o) d. Dimitrie Petroviciu, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., p) d. Ioanne Persoiu, negot. in Brasiovu pre an. 186²/₃ 5 f., q) d. Tom'a Vasiliu, parochu in Brasiovu pre an. 186³/₄ 5 f.

Asia dara summ'a tramisa prin d. Colect. Ioann G. Ioann face 105 f. di: Un'a suta cinci floreni val. austriaca.

4) D. Prot. in Hondolu Basiliu Piposiu, trame te la fondulu Assoc. tax'a rest. de m. ord. pre an. 186³/₄ in suma de 5 f.

5) D. Colect. in Sasu—reginu, Ioanne P. Maieru tramele la fondulu Assoc. 13 f. pretiulu aloru 10 esemplare din actele adunârilor gen. I. II. III. si IV., tramise spre vendiare.

6) Dela d. Prot. Ioanne Petricu, pentru 1 esempl. din actele adunârilor gen. I. II. III. si IV. 1 f. 30 xr. v. a.

7) Dela D. Iuristu Nicolau Olariu, pentru 1 esempl. din actele adunârilor gen. I. II. III. si IV. s'a tramisu 1 f. 30 xr.

8) Dela D. Profes. Zacharia Boiu jun. pentru 2 esemplare din actele adunârei gen. IV. 60 xr. v. a.

9. Prin D. Colectoru si parochu in Poian'a serata Ioanne Bâloiu s'a tramisu la fondulu Assoc. 2 # si 5 fl. v. a. si anume :

a) dela d. Constantinu (Costachi) Dimonissie tax'a de m. ord. apromisa pre anulu 186⁴/₅ 2 #., b) dela d. Ioanne Bâloiu totu pre an. 186⁴/₅ 5 fl.

Summ'a 2 # in natura si 5 fl. v. a.

10. A mai depusu la secretariatulu Assoc. restantie pre anii trecuti urmatorii dd.

a) d. protopopu in Sighisió'a Zachari'a Boiu pre an. 186³/₄ 5 f., b) d. prof. si Redactoru in Sabiiu Zachari'a Boiu pre a. 186²/₃ taxa rest. 5 f.

11. Prin d. Colectoru in Blasiu Georgiu Pop'a s'a tramisu tax'a restante pre an. 186³/₄ pentru d. profesoru in Craiov'a Ioanne Fauru in summa 5 f.

12. Dela d. profesoru Ioanne Popeseu pentru 1 esemplariu din protocolulu adunarei gen. IV. s'a priimitu 30 xr.

13. D. prot. in Gyergyó Sz. Miklos Aronu Boeriu trame te la fondulu Assoc. tax'a restante pre an. 186²/₃ 186³/₄ pentru d. perceptoriu c. r. Alessandru Siotrop'a in summa 10 f.

14. D. Colectoru si protopopu in Dev'a Ioanne Papiu trame te la fondulu Assoc. parte cá taxe rest. pre anii trecuti parte cá pretiulu acteloru tramise in 10 esempl. summ'a 31 f. si anume :

a) dela Ilustritatea Sea d. Comite supremu Bar. de Nopce'a pentru unu esempl. din acte 1 f., b) d. Jude primariu Dominicu Iordanu pentru 1 esemplariu din actele ad. gen. I. II. III. 1 f., c) d. V. comite Georgiu Ciacianu pentru acte 1 f., d) d. Michailu Iechimu pentru acte si diploma 2 f., e) d. Advocatu Lehmanu Robertu pentru acte 1 f., f) d. Preside alu comisiunei desdaunatóre Ioanne Moldoveanu pentru 1 esempl. din actele

Assoc. 1 f., g) d. Asessoru comitatensu Franciscu Iechimu pentru acte 1 f., h) d. Jude procesualu Petru Dragiciu pentru acte 1 f., i) d. negociatoru in Dev'a Iosifu Moldoveanu tacs'a restante pre anii 186²/₃ 186³/₄ si pentru acte 11 f. k) d) procuroru de Statu Ignatiu Rainai pentru acte cum si tax'a restante pre an. 186²/₃ 6 f. l) d. parochu Georgie Nicorescu tax'a restante pre an. 186²/₃ 5 f. Summ'a tramisa face 31 f. v. a.

15. Prin d. Colectante si prot. in Mehadi'a Dimitrie Iacobescu s'a tramisu 13 fl. si anume :

a) dela Rym. d. Sea cá ofertu anualu 3 f., b) d. negociat. in Mehadi'a Simeonu Popovicu tax'a restante pre an. 186²/₃ 186³/₄ 10 f. Summ'a 13 f. v. a.

16. Prin d. Colectoru si Notariu in Campeni Georgiu Ioannette s'a tramisu la fondulu Asociatiunei cá taxe restante 25 si anume :

a) dela d. proprietariu Teodoru Ieveu tax'a restante pre na. 186²/₃ 186³/₄ 10 f., b) d. Dim'triu Pallade tax'a rest. pre a. 186³/₄ 5 f., c) d. Ioann Iancu pre an. 186³/₄ 5 f., d) d. Michailu Gombosiu tax'a rest. pre an. 186³/₄ 5 f.

Summ'a 25 f. v. a.

17. D. Consiliaru Dr. Ioane Maioru a depusu la Secretariatulu Assoc. tax'a de m. ord. pre a. 186³/₄ in summa 5 f.

18. D. Prot. in Rosi'a lângá Blasiu Vasiliu Paulethi platcesce tax'a rest. pre an. 186³/₄ 5 f.

19. D. parochu in Resinariu si membru alu Comitului Assoc. tranne, române Sav'a Barcianu Popovicu a predatu la fondulu Assoc. in numele taicaseu Daniilu Popovicu parochu iarasi in Resinariu in 2 obligatiuni ale imprumutului nationalu de Statu din 1854 200 f. v. a., facenduse betranulu parochu membru fundatoru alu Asociatiunei transsilvane române.

Dela Secretariatulu Asociatiunei transsilvane române. Sabiiu in 10 Ianuariu n. 1865.

Nr. 51—2

Concursu.

Devenindu postulu de Notariu in Comun'a Cacov'a vacantu, cu care este impreunatu afara de alte venituri merunte unu salariu de 250 f. v. a. unu cuartiru si 5 orgii de lemne, se escrie prin acést'a concursu.

Voitorii de a ocupá acestu postu au de a-si asterne petitiunile loru bine instruate si timbrate la subscrisulu Inspetoratu in terminu de 4 septemâni, computatu dela datulu de fatia.— Sabiiu in 13 Decembre.

Inspectoratulu Salisecii.

Nr. 49—2

EDICTU.

Tom'a Stoia din comun'a Sebisiiulu de josu, scaunulu Sabiiului, carele de siepte ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea sotia Ioanna Docanu, totu din dis'a comuna, si scaunu, si nu se scie loculu aflârei lui, de óre ce sotia lui au pornitu procesu de despartiania asupra-i, se provóca prin acést'a, in terminu de unu anu si o di, dela datulu de fatia, a se presentá inaintea subscrisului Scaunu Protopopescu, cu atât'a mai sigura, cáci la din contra, si in absentia lui, se va decide procesulu de susu, in sensulu SS. Canóne ale bisericei nóstre gr.-orientale.

Dela Scaunulu Protopopescu, gr orient. alu Tractului alu II-lea alu Sabiiului.

Sabiiu 20 Decembre 1864.

I. P a n n o v i c i u m. p.,
Protopopu.

Nr. 47—3

ANUNTIU.

Institutu de crescere si instructiune.

In institutulu meu de crescere si instructiune pentru copile de clase mai alese, deschisu in 1 Decembre a. c. se priimescu in fiacare di atâtu eleve esterne câtu si internânde. Programe pentru interesati, atâtu in privinti'a instructiunei câtu si a conditiuniloru, se afla la subscris'a. Desluciri mai de aprópe despre principiile si organizatiunea institutului impartasiesce—din bunavointia— P. Protopopu Hanni'a.

Sabiiu 13 Decembre 1864.

Philippine Berraud.
Strad'a Pintenului Nr 361.

Nr. 50—3

Anunciu literariu.

In tipografi'a lui Georgiu de Closius se afla de vendiare „Carte de Esercitiu“ in computulu celoru patru specii cu numeri intregi cunoscuti si necunoscuti pentru scólele poporale române I., II. III., compusa de Aaronu Necsi'a fostulu iuvctiatoru comunale.—

Pretiulu e 28 xr. v. a.

Sabiiu in 14/26 Decembre 1864.

Ne rogámu a grabi cu abonamentele, cá sa ne potemu orientá cu tiparirea esemplareloru.